

**IMPROVING STUDENTS' SPEAKING SKILLS THROUGH THE
SILENT WAY METHOD**

Mirzaabdullayeva Dildora
English teacher, researcher

Annotatsiya: Ushbu maqolada Silent Way metodi orqali o'quvchilarning og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirish masalasi tahlil qilinadi. Mazkur metodda o'qituvchining kam gapirishi va o'quvchilarning mustaqil fikrlab gapirishi asosiy tamoyil sifatida qaraladi. Silent Way yondashuvi o'quvchilarda talaffuz aniqligi, mustaqil gap tuzish qobiliyati hamda nutqiy ishonchni shakllantirishda samarali vosita ekanligi yoritiladi.

Kalit so'zlar: Silent Way, speaking skill, learner autonomy, pronunciation, interaction.

Kirish

Hozirgi zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning speaking ko'nikmasini rivojlantirish eng muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ko'plab an'anaviy metodlarda o'qituvchi faol nutqiy rolni bajaradi, o'quvchi esa ko'proq tinglovchi sifatida qoladi. Natijada o'quvchining mustaqil gapirish qobiliyati yetarlicha rivojlanmaydi. Silent Way metodida esa buning aksi kuzatiladi: o'qituvchi sukut saqlaydi, o'quvchi esa asosiy nutqiy faol shaxsga aylanadi.

Asosiy qism

Silent Way metodining asosiy tamoyili — o'quvchini gapirishga majbur qiladigan sharoit yaratishdir. Bu metod 1970-yillarda Caleb Gattegno tomonidan ishlab chiqilgan bo'lib, unda o'qituvchining roli yo'naltiruvchi, kuzatuvchi va imo-ishora orqali boshqaruvchi sifatida belgilanadi.

Birinchidan, Silent Way talaffuzni rivojlantirishda juda samarali. O'qituvchi tovushlarni qayta-qayta takrorlab bermaydi. Aksincha, fonetik jadval yoki rangli belgilar orqali tovushni ko'rsatadi. O'quvchi esa eshitadi, kuzatadi va mustaqil ravishda talaffuz qiladi. Bu jarayon o'quvchida fonetik sezgirlikni kuchaytiradi va to'g'ri talaffuzni ongli ravishda shakllantiradi.

Ikkinchidan, ushbu metod o'quvchilarda mustaqil gap tuzish ko'nikmasini rivojlantiradi. Dars jarayonida ko'pincha rangli tayoqchalar (Cuisenaire rods), predmetlar joylashuvi yoki vizual vaziyatlardan foydalaniladi. Masalan, o'qituvchi stol ustiga turli rangdagi tayoqchalarni qo'yadi. O'quvchilar esa ularning joylashuvi asosida gap tuzishlari kerak bo'ladi: The red rod is next to the blue rod. Bu yerda hech qanday tayyor gap berilmaydi — o'quvchi o'zi fikrlab gapiradi.

Uchinchidan, Silent Way o'quvchilarning xatodan qo'rqmasdan gapirishiga yordam beradi. O'qituvchi xatoni darhol to'g'rilamaydi. U faqat

O'ZBEKISTON: ZAMONAVIY ILM-FAN VA TADQIQOT MASALALARI

imo-ishora yoki yuz ifodasi bilan xato borligini bildiradi. O'quvchi esa xatosini o'zi topib, to'g'rilashga harakat qiladi. Bu esa nutqiy ishonchni oshiradi.

To'rtinchidan, bu metodda sukut pedagogik vosita sifatida ishlatiladi. O'qituvchi qancha kam gapirsa, o'quvchi shuncha ko'p gapiradi. Dars tabiiy muloqot muhitiga aylanadi. O'quvchilar bir-biri bilan ko'proq suhbatlashadi, savol beradi, javob qaytaradi.

Beshinchidan, juftlik va guruh ishlari Silent Wayda muhim o'rin tutadi. O'qituvchining aralashuvi minimal bo'lgani sababli, o'quvchilar o'zaro muloqot orqali nutqiy ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Bu jarayon real kommunikativ vaziyatni eslatadi.

Natijada, Silent Way metodi qo'llanilgan darslarda o'quvchilarning gapirishga bo'lgan ishonchi, mustaqilligi va talaffuz aniqligi sezilarli darajada ortadi.

Xulosa

Silent Way metodi o'quvchilarning speaking skillini rivojlantirishda yuqori samaradorlikka ega. Ushbu metod o'quvchini mustaqil fikrlashga, ongli talaffuz qilishga va erkin muloqotga kirishishga o'rgatadi. O'qituvchining sukut saqlashi esa o'quvchining nutqiy faolligini maksimal darajada oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Gattegno, C. Teaching Foreign Languages in Schools: The Silent Way. Educational Solutions, 1972.
2. Richards, J., Rodgers, T. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.
3. Larsen-Freeman, D. Techniques and Principles in Language Teaching. Oxford University Press.

